

8. Шумилов В. М. Международное право. Учебник / Шумилов В. М. – М.: ТК Велби, 2007. – 488 с.

УДК 343.575(043.2)

Галабурда Н. А., к.ю.н., доцент,
Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара,
м. Дніпропетровськ, Україна

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА В КРИМІНАЛЬНОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ

У науковій літературі немає єдності щодо змісту поняття «імплементация норм міжнародного права» [1]. Не вдаючись у дискусію про його дефініції, вкажемо, що більшість вчених погоджуються, що даний термін використовується для позначення механізму дії норм міжнародного права у національному правопорядку держави, організаційно-правової діяльності держави з метою реалізації її міжнародно-правових зобов'язань [2, с. 667].

Таким чином, доцільно виділяти деякі специфічні риси імплементации міжнародного кримінального права, які здатні як ускладнювати запровадження його норм у національну правову систему, так і, навпаки, сприяти цьому. В контексті визначення місця і значення норм міжнародного права в національному кримінальному законодавстві України в цілому раціонально приймати до уваги наступні з них.

Так, важливою особливістю міжнародного кримінального права є складність у застосуванні його джерел, оскільки вони діють у сфері регулювання, де держава «не бажаючи» допускає зовнішнє «вторгнення», розглядаючи право на встановлення норм національного кримінального права частиною свого суверенного права на невтручання у внутрішні справи держави.

У зв'язку з цим національні суди, як правило, під час відправлення правосуддя, керуються вимогами виключно внутрішньодержавного карного законодавства. Крім того, в кримінальному законодавстві багатьох країн визначається, що законодавство про кримінальну відповідальність становить виключно кримінальний кодекс, і як наслідок караність діяння визначається національним кримінальним законом.

У той же час варто відзначити, що з точки зору міжнародного кримінального права, важливим є сам результат - забезпечення відповідності національного кримінального законодавства до положень міжнародних договорів щоб уникнути явних протиріч між ними.

Як вказується у Статуті Міжнародного Кримінального Суду, «національне імплементуюче законодавство може визначати злочин і принципи кримінальної відповідальності ширше, ніж Статут, і захист більш детально [3].

Екстраполюючи зазначені особливості, нас цікавлять процеси імплементації норм міжнародного кримінального права та визначення місця останніх у національному кримінальному законодавстві України, зокрема щодо злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, видається необхідним більш детально зупинитися на наступних моментах.

Правові аспекти процесу імплементації норм міжнародного кримінального права в законодавстві України визначено у Законі України «Про міжнародні договори України» від 29.06.2004. Відповідно до ч. 2 ст. 19 цього акта, якщо набрав чинності міжнародними договорами України встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, застосовуються правила міжнародного договору [4].

Так, у контексті першої із зазначених особливостей гранично важливим є вирішення питання про визначення джерел кримінального права. Так як їх обмеження відповідно до ч. 1 ст. 2 КК України передбачено виключно зазначеними Кодексом, це істотно впливає на освіту будь-якого зв'язку між національними та міжнародними кримінально-правовими нормами, в тому числі в контексті практичного застосування останніх, до моменту, поки вони не стануть частиною положень КК України. Таким чином, Кримінальний кодекс України представляється як єдине джерело її кримінального права.

Що стосується другої особливості, у цілому її необхідно приймати як позитивну, оскільки її застосування дозволяє забезпечити максимальну адаптацію міжнародно-правових норм до внутрішньому правопорядку держави. Однак не завжди посилання на цю специфічну рису можна використовувати для обґрунтування належного виконання державою своїх міжнародних зобов'язань.

Підводячи підсумок проведеним дослідженням, зазначимо, що сьогодні в Україні створена загальна правова основа для імплементації норм міжнародного кримінального права. Проте навіть за умови наявності правового базису проведення імплементуючих процесів наявні певні проблемні моменти. Включення в 2001 р. в Кримінальний кодекс України, розділу XX «Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку», безумовно, є позитивним моментом розвитку вітчизняного законодавства. Відображає тенденції еволюції вітчизняного кримінального законодавства, розвитку сучасного міжнародного права, основні напрями вдосконалення національного кримінального законодавства зарубіжних країн.

Література

1. Шемшученко Ю. С. Гармонізація законодавства України з міжнародними і Європейським правом / Ю. С. Шемшученко // Європа, Японія, Україна: шляхи демократизації державно-правових систем. Матеріали міжнар. наук. конф. 17-20 жовтня 2000 р. – К., 2000. – С. 8-14.

2. Юридична енциклопедія: [в 6 т.] / Т. 2: Д-Й. – К.: Вид-во «Укр. енцикл.», 1998.

3. Римський статут Міжнародного кримінального суду від 17 липня 1998 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/>

УДК 349.3(043.3)

Гірник О. О., к.ю.н., асистент,
Національний університет «Львівська політехніка»,
м. Львів, Україна

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ СІМЕЙ З ДІТЬМИ: ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Сім'я є природним та основним елементом суспільства, якому повинні гарантуватися найбільшій охорона та допомога, особливо у тих випадках, коли на її відповідальність покладено турботу про несамотійних дітей та їх виховання.

В Україні зобов'язаною щодо охорони дитинства, материнства та батьківства проголосила себе держава (ч. 5 ст. 51 Конституції України). Вітчизняним законодавством передбачено систему грошових допомог для сімей, у яких виховуються діти (соціальна допомога при народженні дитини, соціальна допомога матерям, які самотійно виховують дитину тощо). Однак, лише грошового забезпечення для таких сімей недостатньо для створення належних умов проживання, виховання дитини та самореалізації батьків. У цьому напрямку досвід іноземних країн є більш успішним, ніж українських, де основна увага акцентується на створенні широкої системи соціального обслуговування для сімей з дітьми.

Залежно від курсу соціальної політики, можна розрізнити соціальне обслуговування спрямоване на заохочення народжуваності, сприяння матерям у поєднанні роботи та материнства (Франція); на збереження сім'ї, у якій жінка не працює, а виховує дитину (Німеччина); на підтримку подвійної ролі працівника і батька/матері (Швеція, США). Спробуємо на прикладах розглянути види та порядок надання соціального обслуговування у цих країнах.

У США соціальне обслуговування сімей з дітьми зорієнтоване на допомогу в домашніх умовах (сімейна терапія, денний догляд, ведення домашнього господарства тощо). Наприклад, у сім'ях, де батьки не мають належних навиків виховання дітей, де неможливо побудувати конструктивне спілкування, проводиться консультативна та навчальна робота щодо навчання такої поведінки (навчання жити в сім'ї). Натомість,